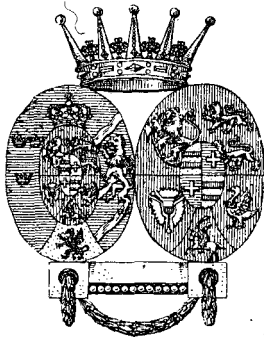

HEDVIG ELISABETH CHARLOTTAS
DAGBOK

ÖFVERSATT OCH UTGIFVEN

AF

CARL CARLSON BONDE

II

1783—1788

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

Innehåll:

Sid.

XC. Bref för januari månad 1783:

Uppförandet af »*Birger jarl*» och »*Gustaf Adolfs ädelmod*», prolog på kungens födelsedag, Armfelts gunst, ovänskapen mellan denne och grefvinnan von Höpken 1.

XCI. Bref för februari månad 1783:

Freden mellan Frankrike och England, ställningen i Amerika, grefve Schmettaus ankomst, kungens planer på Norge, kungens lynne, nöjen inom sällskapslivet 4.

XCII. Bref för mars månad 1783:

Hertigens af Småland död, prinsessans hofstat och nya palats, förberedelser till sällskapsspektakel, Armfelts förhållande till kungen, ombyte i regeringen, grefve Ulrik Scheffer tager afsked och grefve Creutz skall blifva kanslipresident 6.

XCIII. Bref för april månad 1783:

Kungen vill ej anlägga sorg efter sin son, teaterföreställningar, hertiginnan och prinsessan söka undvika att uppträda på teatern vid Ulriksdal, Armfelts inflytande på kungen, samtal med grefve von Fersen, besök af prinsen af Darmstadt 9.

XCIV. Bref för maj månad 1783:

Underhandlingar rörande hertiginnans och prinsessans uppträdande på teatern, teaterföreställning på drottningens namnsdag, kronprinsens vaccinerings, kungens tillämnade resa till Finland för att där sammanträffa med kejsarinnan 14.

XCV. Bref för juni månad 1783:

Kronprinsens vaccinerings, kungens ohöflighet mot hertiginnan, kungens afresa till Finland, tedeum med anledning af kronprinsens tillfrisknande, brevväxling härom mellan hertigen och hertiginnan, hertiginnans resa till Strömsholm, kungens armbrott, gissningar rörande orsaken till det beramade mötet med ryska kejsarinnan . 18.

CXIV. **Bref för januari månad 1785:**

Sysselsättningar på Gripsholm, uppförandet af »*Kristina*», återkomst till Stockholm, kungens lynne, han sysselsätter sig med att läsa gamla handlingar, de olika veckodagarnas användning, ifrågasatta indragningar uti kungens hofhållning 70.

CXV. **Bref för februari månad 1785:**

Kungen tager kännedom om handlingar rörande drottning Lovisa Ulrika och grefve Tessin, hertiginnans reflektioner med anledning af dessa papper och samtal med Armfelt, omdöme om Armfelt 72.

CXVI. **Bref för mars månad 1785:**

Hofbröllop mellan hoffröken Sparre och generalamiralen grefve Ehrensvärd, beskrifning öfver hofbröllopsceremonierna, ryske ministern herr Marcoffs hitkomst, hans dåliga anseende och ohöfliga uppträdande, skildring af kanslipresidenten grefve Creutz' karaktär, kungens lynne och vidskepliga fruktan för mars månad, hans ohöflighet mot hertiginnan 74.

CXVII. **Bref för april månad 1785:**

Hertiginnans lynne blifver allvarligare, karakteristik af grefven och grefvinnan Brahe, skämt den 1 april, grefve Nils Posses egenheter 78.

CXVIII. **Bref för maj månad 1785:**

Divertissement och teaterföreställningar, kungens resa till Skåne och Finland, karakteristik af grefvinnan Bielke och hennes man riksrådet Bielke samt riksrådet baron Karl Sparre 81.

CXIX. **Bref för juni månad 1785:**

Vistelsen på Strömsholm, hoffröken Wrangels giftermål med grefve Löwenhielm, kungens återkomst från Finland, karakteristik af grefven och grefvinnan Axel von Fersen 83.

CXX. **Bref för juli månad 1785:**

Utflyttning till Drottningholm, kungen föreslår hertiginnan att deltaga i en karusell, hertiginnans sorg efter sin fader, Armfelts förestående giftermål med fröken De la Gardie, deras karaktärer 85.

CXXI. **Bref för augusti månad 1785:**

Hertigen skadar sitt knä och får mässlingen, karusellen vid Drottningholm och därmed förenade festligheter 87.

CXXII. Bref för september månad 1785:

Fortsättning af beskrifningen öfver karusellfesterna, olyckshändelser och sjuklighet, hertiginnan får mässlingen 91.

CXXIII. Bref för oktober månad 1785:

Hertigen erbjuden att blifva hertig i Kurland, grefve Creutz' död, missnöjet med kungen med anledning af försäljningen af ämbeten 96.

CXXIV. Bref för november månad 1785:

Stöld begången ur drottningens kassaskrin, misstankarna riktas mot vakthafvande kaptenen baron Sparre, uppträden och duell mellan honom och kapten Ehrenhoff, kungen tager Sparre i försvar, kungen vill sälja Ekolsund, prins Hessenstein väcker process om denna egendom, obehagen under vistelsen på Drottningholm, prinsessan berättar om den brevväxling, som förts mellan prins Henrik af Preussen och änkedrottningen rörande förhållandet till kungen, kungen betalar prins Fredriks skulder, hertigens affärer 99.

CXXIV. Bref för december månad 1785:

Inflyttning till Stockholm, kungens supéer hos Armfelt och dennes inflytande, baron Sparres affärer, ett försåldt adelskap, statssekreterarnes missbruk och karaktärer, julaftons och nyårsaftons firande, den kommande vintern 103.

CXXVI. Bref för januari månad 1786:

Samtal med general Duvall om ställningen i landet, inrättande af spelhus, smuglingshistorier, hvaruti prinsessan inblandas, kungens besök på Haga, uppförandet af operan »Gustaf Vasa», förhållandet mellan kungen och drottningen, jämförelse mellan Toll och statssekreteraren Carlsson 106.

CXXVII. Bref för februari månad 1786:

Sällskapslifvet, ytterligare rörande tullbeslaget, tvistigheter mellan hertigen och hans stallmästare grefve Sten Lewenhaupt 110.

CXXVIII. Bref för mars månad 1786:

Önighet mellan kungen och drottningen, underhandlingar och försoning, kungen besöker Uppsala för uppsättande of Johan III:s grafvård, återupplifvandet af vitterhetsakademien och instiftande af svenska akademien 112.

CXXIX. Bref för april månad 1786:

Försoning mellan kungen och drottningen, invigningen af svenska akademien, sammankallandet af riksdagen, gissningar rörande anledningen härtill, utnämmande af nya riksråd, grefve Oxenstierna, baron de Geer och baron Ramel, dessas karaktärer, handhafvandet af de utrikes ärendena, grefvinnan Sofie Piper född von Fersen utnämnes till hofmästarinna hos hertiginnan, kungens resor till Haga 114.

CXXX. Bref för maj månad 1786:

Riksdagens utropande, utnämning af landtmarskalk och talmän, sinnesstämningen hos ständerna, riksdagens öppnande, plenum plenorum och aflämnande af propositioner, elektorsvalet på riddarhuset, underhandlingar om förtydligande af riksdagsordningen, utskottsvalen, aflämnande af proposition om införande af passevolans, samtal mellan kungen och grefve von Fersen, kungen försöker inverka på denne, passevolansfrågans behandling på riddarhuset och hos de öfriga stånden, beviljande af medel för inrättande af magasin 118.

CXXXI. Bref för juni månad 1786:

Utskottsarbetet, Lilliestråles förslag rörande tryckfriheten, statsutskottets betänkande, öfverläggning inom bondeståndet angående den fria brännvinsbränningen och kungens proposition i denna fråga, ständerna närvara på kungens inbjudning vid kronprinsens examen, Almfelts förslag rörande ämbetsmäns oafsättlighet, frågan om den fria brännvinsbränningen förekommer på riddarhuset, ridderskapet och adeln afslår propositionen om undsättning till Falu bergslag, sinnesstämningen inom riksdagen, kungens tankar om ställningen, deputation till kungen för att tacka för hans omtanke om kronprinsens uppfostran, brännvinsfrågans fortsatta behandling, kungen tillkännagifver sin önskan om riksdagens snara avslutande och sin afsikt att resa till Skåne, förmodad anledning till denna resa, petition till kungen, att han framdeles ej skall glömma sammankalla krigsbefälet, brännvinsfrågan i bondeståndet, Frietzky's diktamen, kungens fruktan för en sammansvärjning, kungen godkänner förslaget rörande 2 § regeringsformen, lagfrågornas behandling, kungens svar på riksdagens framställningar, böndernas sista försök i brännvinsfrågan, riksdagens avslutande, kungens missnöje med riksdagen och särskildt med grefve von Fersen, omdöme om dennes åtgöranden, farhågor för följderna af kungens handlingssätt, hertigens ställning under riksdagen, general Duvalls utmärkta beteende, kungens afresa till Skåne 127.

CXXXII. **Bref för juli månad 1786:**

Vistelsen på Rosersberg, lägret i Skåne, danske kronprinsens besök därstädes, kungen äter middag på Rosersberg och uttalar sitt missnöje med åtskilliga medlemmar af ridderskapet och adeln, förbud för försäljning af annat än franskt brännvin, ryska kejsarinnan sänder undsättningsspannmål till Finland, oroligheter därstädes och emigration, vistelsen på Drottningholm, firande af drottningens namnsdag, grefve Stackelbergs afsked 138.

CXXXIII. **Bref för augusti månad 1786:**

Divertissement och festligheter med anledning af grundstenens läggande till Haga slott den 19 augusti, kungen önskar utnämna baron Sparre till kapten vid lifdrabanterna, de förutvarande vägra att tjäna tillsammans med honom, han undviker att duellera och reser utomlands, grefve Karl Scheffers död, konung Fredrik II:s död 143.

CXXXIV. **Bref för september månad 1786:**

Twist mellan kungen och drottningen framkallad af drojsmålet med iordningställandet af hennes våning, drottningen förbjuder sina statsfruar att följa med kungen till Haga, kungen måste göra besparingar, omkostnader för flottan, misstankar om oegentligheter vid fartygens byggande, kungens resa till Karlskrona, prins Fredriks kärleksförhållande och tillbakadragna lefnadssätt . . . 147.

CXXXV. **Bref för oktober månad 1786:**

Grefve Podewils beskickning för att underrätta om konung Fredrik den II:s frånfälle, förhållandet till främmande makter, följderna af kungens besök i Karlskrona, kungen och kronprinsen fara till Uppsala för att där tillbringa en del af vintern, universitetets förfall 150.

CXXXVI. **Bref för november månad 1786:**

Kungens vistelse i Uppsala; ordensutnämningar, baron Ruuth efterträder Lilliencrantz såsom statssekreterare för finansärenden, Toll utnämnes till generaladjutant och öfvertager krigsärendena . . 152.

CXXXVII. **Bref för december månad 1786:**

Kungens återkomst från Uppsala, hans sinnesförfattning och planer, julaftons firande, upptäckten af magnetismen och dess betydelse 154.

CXXXVIII. Bref för januari månad 1787:

Missämjan mellan kungen och drottningen, drottningen deponerar pengar i statskontoret för Muncks räkning, häraf framkallade misstankar, kungens lynne, skämt på trettondagsafton, nöjen inom sällskapslivet 156.

CXXXIX. Bref för februari månad 1787:

Reflektioner öfver sällskapslivet, drottningens lynne och beteende mot en hofdam samt hennes förhållande till kungen, poststöld och misstankar rörande upphofsmannen härtill 159.

CXL. Bref för mars månad 1787:

Hertiginnans moders död, kungen ämnar göra indragningar uti sin hofhållning och inom arméen, de olika partierna bland kungens omgivning, hvad som underblåst missämjan mellan kungen och drottningen, kungens försök att utnämna baron Sparre till kapten vid drabantkåren 161.

CXLI. Bref för april månad 1787:

Kungens lynne och sysselsättningar, hans oförsiktiga yttranden om ställningen i Frankrike, det goda förhållandet till kejsaren återställt, rättgången emot Keventer 164.

CXLII. Bref för maj månad 1787:

Prinsessan Amelies af Preussen frånfälle, underhandlingar rörande prinsessan Sofia Albertinas tillträdande af stiftet Quedlinburg, grefve Löwenhielms vid underhandlingarna härom visade oskicklighet 166.

CXLIII. Bref för juni månad 1787:

Samtal med riksrådet Karl Sparre rörande kungen och den politiska ställningen i Europa, underhandlingarna med kurländarne, det spända förhållandet till Ryssland, ryske ministerns ohöfliga beteende vid kungens »cercle», grefve Löwenhielms onåd och förflyttning, riksrådet De Geer och riksrådet Fredrik Sparre begära afsked, meningsutbyte mellan kungen och drottningen, gardesofficerarne förnya sin framställning att blifva af med Sparre . . 169.

CXLIV. Bref för juli månad 1787:

Förordning angående husbehofsbränning emot särskild afgift, grundlagsvidriga ständerförsamlingar uti länen, kungens återkomst från Finland, vistelsen på Drottningholm, förhållandet mellan kungen

och drottningen, greve Taubes utnämning till kammarherre hos drottningen, gardesofficerarne och baron Sparre 174.

CXLV. Bref för augusti månad 1787:

Följderna af bränneriförordningen, Frietzky's memorial, kungens planer, Ruuths olämplighet som finansminister, Warnemündes inlösande, kungens vägran att utnämna Munck till öfverste, beskaffenhet af Muncks förmenta tjänster, drottningens missnöje med grefvinnan Hamiltons utnämning till statsfru, kungen och den politiska ställningen i Europa, ett yttrande af honom om kejsaren 177.

CXLVI. Bref för september månad 1787:

Prinsessans afresa till Quedlinburg, kungens intresse för politiken, hertiginnans artighet emot prins Galitzin, drottningens sätt att bemöta grefvinnan Hamilton, yttrande af kungen om drottningen, deputationer med anledning af bränneriförordningen 181.

CXLVII. Bref för oktober månad 1787:

Kungens afresa, gissningar rörande målet för kungens resa, yttrande af kungen med afseende på drottning Matilda och Struensee, baron Sparre och gardesofficerarne 185.

CXLVIII. Bref för november månad 1787:

Kurir från kungen med underrättelse, att denne rest till Köpenhamn, greve Oxenstiernas tillbakasatta ställning, borttappande och återfinnande af ett paket med depescher till kungen, här af framkallade misstankar, gissningar rörande kungens besök i Köpenhamn, kungens återkomst, ett yttrande af honom om den politiska ställningen, inrättande af nya ämbeten vid serafimerorden, riksrådet Bunge vägrar emottaga ett af dessa, förhållandet mellan kungen och drottningen, kungens okänsliga natur för kvinnlig skönhet 188.

CXLIX. Bref för december månad 1787:

Installeringen af de nya ordensämbetena, karakteristik af Munck, förordning mot missfirmande af regeringen och kungen, yttrande af general Duvall om stämningen i landet, förhållandet mellan Sverige och Danmark, planer om ett giftermål mellan danske kronprinsen och prinsessan Sofia Albertina, julaftons och nyårsaftons firande, drottningens ohöflighet emot grefvinnan Hamilton, greve Wachtmeisters utnämning till riksdrots 192.

CL. Bref för januari månad 1788:

Den politiska ställningen i Europa, förhållandet mellan Sverige och Danmark, fientligheterna mellan Ryssland och Turkiet, riksdrotsets

installering i ämbetet, omdöme om grefve Wachtmeister, berättelse rörande ett par statsfångar, festligheter på kungens födelsedag, operan »*Gustaf Adolf och Ebba Brahe*», firande af hertigens namnsdag 198.

CLI. **Bref för februari månad 1788:**

Hertiginnan beklagar sig öfver sin gemål och sitt olyckliga äktenskap, prinsessans bortovaro och etikettsfrågor under hennes besök i Berlin, Armfelts ifrågasatta resa och misslyckade försök att skaffa pengar, svedenborgarnes uppträdande 208.

CLII. **Bref för mars månad 1788:**

Gränstvister mellan Sverige och Ryssland, krigsutsikter, baron von Essens förlofning med fröken De Geer, däraf föranledd duell mellan honom och grefve Ribbing, von Essens kärlek till grefvinnan Löwenhielm, kungens sysselsättningar, författarskapet till »*Siri Brahe*», oenighet mellan kungen och Armfelt, supé hos kammarjunkaren De Besche 211.

CLIII. **Bref för april månad 1788:**

Utrustning af flottan vid Karlskrona, samtal med general Duvall om denna sak, ryske ministerns ohöfliga beteende, Spaniens fientliga stämning emot de båda kejsrerliga hofven, ett yttrande af spanske ministern, krigets för Ryssland och kejsaren ogynnsamma vändning, Danmarks hållning, Paul Jones besöker Stockholm, ett yttrande af kungen om honom, huru detta yttrande bedömes, försök att införa en ny hårklädsel för herrar, kungens sysselsättningar och sinnesstämning 218.

CLIV. **Bref för maj månad 1788:**

Krigsrustningarna, gissningar rörande alliansen, hertigens resa till Göteborg, major Morians beskickning till Petersburg, kungens rådpänning med riksrådet Sparre, kungen meddelar rådet sina planer, försvarsåtgärder i Finland, Preussens hållning, kejsarinnans missnöje med kungens besök i Köpenhamn, hertiginnan tillskrifver hertig Karl, dennes återkomst och afresa till Karlskrona, samtal med kungen före dennes afresa, general Hård antages skola blifva högste befälhafvare, grefve Rasumoffsky och oppositionen, samtal med riksrådet Sparre om kungens planer, grefve von Rosens resa till Berlin och förmodade bestämmelse, kungens uttalade sympatier för turkarne, krigskommissionens tillsättande och uppdrag, egentliga anledningen till kungens krigsplaner, förhastade rykten om ryska flottans uppträdande utanför Vaxholm, kungen låter slå ryskt mynt 222.

CLV. **Bref för juni månad 1788:**

kungens återkomst från Karlskröna, hotande underrättelser från Danmark, general Duvalls beskickning till danske kronprinsen, grefve Reventlows ohöflighet mot kungen, oroande underrättelser från Finland, missnöjet bland allmänheten, kungens yttrande om möjligheten af ett krig, orättvis behandling af grefvarne Cronstedt och Ribbing, kungens afresa till Finland, notväxling mellan grefve Rasumoffsky och grefve Oxenstierna, cirkulärnot till de främmande ministrarne, grefve Rasumoffsky vägrar afresa, kungen meddelar sin minister i Petersburg, baron von Nolcken, det inträffade, greve von Düben förordnas att sköta de utrikes ärendena, grefvarne Cronstedt och Ribbing förbjudas all beröring med ryske ministern, skämtsamt anmärkning med anledning häraf, hertigen affordrar en mötande rysk eskader salut för svenska flaggan, grefve Cronstedts subordinationsbrott och bestraffning 233.

CLVI. **Bref för juli månad 1788:**

grefve Rasumoffsky anmodas påskynda sin afresa, han vägrar fara på den jakt, som kungen ställt till hans förfogande, hans stämpingar, underrättelser från Finland, hertigen uppbringrar två ryska fregatter, ett förment infall af ryssarne på finskt område, samtaland med baron Bonde, hertigens framgångar till sjöss, tedeum och ordensutmärkelser med anledning häraf, underrättelsens kyliga emottagande i Stockholm, stridande meningar mellan prins Fredrik och krigsrådet rörande undsättning till hertig Karl, belägringen af Nyslott, missnöjet inom arméen, general Duvalls beskickning till danske kronprinsen, förhållandet till främmande makter, herr Jennings' beskickning till England, Danmarks hållning, förhållandet mellan kungen och drottningen 261.

CLVII. **Bref för augusti månad 1788:**

grefve Rasumoffsky anmodas ytterligare att afresa, hans afresa, förömläpningar emot de från Finland åtevärande officerarne, baron De Geers ingripande, sinnesstämningen i Finland, Tolls onåd, kungens planer, kejsarinnans deklARATION, hennes oro för kriget, kungens not till kejsarinnan, underrättelser från Finland, flottan blockerad vid Sveaborg, det misslyckade angreppet mot Fredrikshamn, trupperörelserna, missnöjet inom finska arméen, Jägerhorn's afsändande till kejsarinnan, kejsarinnans skrifvelse, Sprengtportens bref till Armfelt, dennes svar, Sprengtportens föregående stämpingar, samtaland med baron Stierneld, general Duvalls berättelse om ställningen i Norge, not aflämnad af grefve Reventlow, drottningen försöker underhandla med Danmark, Toll återkommer från Finland, hans förhållande till kungen, de sammansvurnas fordringar, svenska arméens önsknings, förhållandet till Frankrike och Turkiet, franske ambassadörens hållning, upproriska

planer, kungen lämnar befälet i Finland åt hertig Karl, dennes motvilja att mottaga detsamma 284.

Sid.

CLVIII. Bref för september månad 1788:

Kungens återkomst, hertiginnan besöker honom på Haga, samtal mellan kungen och grefve Gyldenstolpe, kungen besöker prinsessan på Drottningholm, hertiginnan ber honom skicka baron Bonde till hertigen, bref från hertigen rörande ställningen i Finland, kungens samtal med baron Stierneld, dennes bref till kungen, försök att förmå kungen att sammankalla ständerna, yttrande af kungen rörande krigets nödvändighet, underhandlingar och brevväxling mellan kungen och franske ambassadören, kungen bestämmer sig att resa till Dalarne, rykten om afsikten därmed, kungens motvilja för fredsunderhandlingar, kungens tankar på att abdikera, kungen befaller, att de sammansvurna skola arresteras. penningbristen, hertig Fredriks missnöje och kungens yttrande om dennes oduglighet. hertiginnan och prinsessan försöka öfvertala prins Fredrik att hålla sig lugn, nödvändigheten af fred, kungens resa till Dalarne och emottagande därstädes, tvenne regementen uppsättas af allmogen; danskarnes infall i Bohuslän, engelske ministern Elliot uppsöker kungen i Karlstad för att underhandla, kejsarens proklamation, ryssarnes härjningar i Finland och Skåne, samtal med grefve von Fersen om den nuvarande ställningen i landet 327.

CLIX. Bref för oktober månad 1788:

Den politiska ställningen, danskarnes infall, affären vid Kvistrum, kungen begifver sig till Göteborg, Elliots underhandlingar, prinsen af Hessen uppmanar Göteborg att gifva sig, kungens proklamation, von Borcks beskickning, vapenstillestånd med danskarne, Elliots förhållande till kungen, försvarsåtgärder i Göteborg. framställningar till danska hofvet, hertigen meddelar kungen, att han måste draga sig tillbaka från Högfors, hertigens kinkiga ställning i Finland och öfverläggningar med krigsbefälet. Montgomerys underhandling med ryssarne, hertigens möte med general Rautenfelt och sammanträffande med Sprengtporten, Sprengtportens skrifvelse till general Armfelt, hans minskade inflytande på de finska officerarne, hertigen beslutar anfalla ryssarne men måste öfvergifva dessa planer till följd af motståndet inom arméen, kungen antager Englands och Preussens bemedling, missnöje inom rådet öfver att kungen gjort detta utan dess hörande, riksrådet Sparre håller ett möte på Stockholms rådhus för öfverläggning om stadens försvar, baron von Dübens anförande, uppsättande af trupper beslutes, prins Fredrik erbjuder kungen sina tjänster, hertigens önskan att få Bonde till sig, sinnesstämningen i landet, underrättelser från Finland, riksrådet Sparres

erinringar till hertigen, hertiginnan varnar sin gemål, Bruces resa till Finland, greve von Fersens hållning, samtal med Maclean, kungen tyckes öfvergifva Frankrikes bemedling, de olika alliansernas fördelar, yttrande af baron Ruuth, danske kronprinsens ställning vid arméen, Elliots underhandlingar, von Borcks karaktär, uppbringande af danska fartyg, prinsen af Hessen återfordrar dessa, Englands och Preussens hot, förnyande af vapenhvilan, de danska truppernas återtåg och härjningar, kungens deklaration till prinsen af Hessen, Elliots missnöje, Frankrikes underhandlingar, rykten om från danskarna tagna tortyrredskap, Heidmüllers förräderi, reflektioner rörande kungens hållning . . 365.

CLX. Bref för november månad 1788:

Kungens manifest, danskarnes uppträdande uti Bohuslän, smädeskrifter, den upphetsade sinnesstämningen emot arméen och adeln, vapenhvilans förlängning, Elliots förhållande till kungen, dalkarlarnes missnöje, krigsrätt med anledning af affären vid Kvistrum, förhållandet till Frankrike, försök att upptaga lån, frågan om bildandet af ett särskildt hertigdöme i Livland och om tullen i Öresund, allianser, samtal med baron Taube, omdöme om kungen, hertiginnans förhållande till Reuterholm, ryssarnes planer mot Finland och Sprengtportens uppträdande, hertigen önskar hemsända ett par regementen till Stockholm, kungen motsätter sig detta och befäller hertigen att skicka flottan till Karlskrona, utskrifningarnas förrättande genom civila tjänstemän 418.

CLXI. Bref för december månad 1788:

Penningbristen, Ruuths undanflykter, hertigens företag att återföra flottan till Karlskrona, hertigens emottagande i Sverige och särskildt i Stockholm, hertigen tager arméen i försvar, upphetsningen emot officerarne, osanna beskyllningar emot danskarna, kungens återkomst till Stockholm och högtidliga emottagande, ständernas sammankallande, allmänna farhågor för följderna af en riksdag, hertig Fredriks motvilja att möta kungen, kungens besök på rådhuset, borgerskapets vaktgöring, intriger för riksdagsvalen, dalkarlarnes förmodade ankomst till Stockholm, order om de brottsligas arrestering, öfverbefälet i Finland, hertigens berättelse om sättet för krigets börjande och Hastfehns åtgärder för fientligheternas inledande, Hastfehns stämplingar och order om hans arrestering, Jägerhorns uppträdande, förhållandet mellan kungen och hertigen omedelbart före sjöslaget, oredan vid arméen, nödvändigheten af Högfors' uppgifvande, kungens missnöje därmed, misstankar beträffande Armfelt, ett bref från denne till kejsarinnan, Armfelts beslut att ej vara närvarande vid riksdagen, bref från kungen till hertigen, försök att få hertigen öfver till

oppositionen, ett yttrande i ett bref från Stierneld till hertigen, brevväxling mellan drottningen och hertigen, Aminoffs muntliga hälsningar till hertigen från kungen beträffande riksdagskallelsen, hertigens yttrande om kungens envåldstankar, kungens löjväckande uppträdande vid Fredrikshamn, missnöjet inom arméens flotta och Anckarswärds karaktär, förhållandena vid arméen, sammanträffandet mellan kungen och hertigen uti Göteborg, yttrande af Munck rörande hertigens närvaro vid riksdagen, en hemlighetsfull beskickning till kejsarinnan, valen till riksdagen, förhållandet mellan kungen och den franske ambassadören, den politiska ställningen, kungens omdöme om von Borck och Elliot, ogrundade rykten, julaftons firande, drottningens ovilja mot grefvinnan Hamilton	434.
Anmärkingar och senare tillägg	464.
Personregister	484.
